

PARTS:

Apel·lant : **A, SLU**
Procurador : Sr. **CPS**
Advocat : Sr. **VMC**

Apel·lat : Sr. **SDL**
Advocat : Sr. **EPC**

SENTÈNCIA 009-2021

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President : Sr. **VINCENT ANIÈRE**

Magistrats: Sr. **JAUME TOR PORTA**

Sra. ALEXANDRA CORNELLA SOLÀ

Andorra la Vella, el 29 de gener del 2021.

En nom del Poble Andorrà.-

Reunida la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra ha vist el recurs d'apel·lació a les actuacions més amunt referenciades.

En la tramitació d'aquestes actuacions han estat observades les prescripcions legals, i ha estat ponent la magistrada **Sra. ALEXANDRA CORNELLA SOLÀ**, el qual expressa el parer del Tribunal.

ANTECEDENTS DE FET

Primer.- En data 9 de febrer de 2018, el senyor SDL ha interposat demanda, en reclamació de quantitat, pel procediment civil ordinari contra la societat A, SLU (abans B SLU), sol·licitant la seva condemna a satisfer-li l'import de 144.927 €, majorada amb l'interès al tipus legal des de la data de la contesta a la demanda, o subsidiàriament a la xifra que s'acredités en període de proves pels danys i perjudicis que el senyor SDL hagués sofert per l'incompliment per part de la societat A SLU del contracte mercantil de transport de data 29 de maig de 2013 que els unia; i més les costes judicials i els honoraris d'advocat i procurador que es determinessin en període d'execució de sentència.

Segon.- La representació processal de la societat A, SLU va contestar a la demanda oposant-se a la mateixa, tot afirmant que el contracte que vinculava a les parts era de naturalesa laboral, tot pretenent que l'acció per reclamar la indemnització en l'àmbit laboral hauria prescrit i interessant la seva desestimació i la condemna del senyor SDL al pagament de les costes processals i els honoraris d'advocat i procurador.

Tercer.- En dates 23 de març i 20 d'abril de 2018, les parts van replicar i duplicar tal i com esdevé acostumat i, una volta practicades les proves proposades per les parts i declarades pertinents i evacuats els respectius tràmits de conclusions, l'Hble. Tribunal de Batlles dictà Sentència quina part dispositiva estableix:

“ACORDA

ESTIMAR la demanda formulada pel Sr. SDL contra la societat A SLU, condemnant la defenent a abonar a la part agent la suma de 144.927 €, incrementada amb els interessos legals comptadors des del 2 de març de 2018 i fins a la total liquidació del deute, més les costes judicials generades pel procediment, inclosos els honoraris d'advocat i procurador, a acreditar en període d'execució de Sentència.”

Quart.- Contra l'esmentada resolució, en data 10 de setembre de 2020, la representació processal de la societat A SLU interposa recurs d'apel·lació interessant la revocació de la decisió d'instància i la imposició al senyor SDL del pagament de les costes judicials, inclosos els honoraris d'advocat i procurador.

Cinquè.- Per la seva banda, el senyor SDL en la seva contesta a les conclusions d'apel·lació interessa la desestimació del recurs interposat i la confirmació de la sentència d'instància, condemnant a la societat apel·lant al pagament de les costes judicials ocasionades en ambdues instàncies.

FONAMENTS DE DRET

Primer.- La part recurrent considera que el contracte subscrit entre les parts litigants en data 29 de maig de 2013 és de naturalesa laboral i no civil-mercantil, i d'aquesta natura en deriva que el procediment seguit a la instància s'havia de sotmetre a les previsions processals de la Llei 31/2018 de 6 de desembre, de relacions laborals, i que l'acció de reclamació exercitada pel senyor SDL es trobaria prescrita, no tenint dret a obtenir cap tipus de compensació econòmica.

Segon.- La Sentència d'instància considera, per contra i a l'igual que la part agent, que el contracte en qüestió és mercantil, no podent-se considerar prescrita l'acció exercitada pel senyor SDL.

Contra aquesta resolució s'alça la representació processal de la societat A, SLU.

Tercer.- Als efectes de determinar la natura del contracte de 29 de maig de 2013 procedeix en primer lloc analitzar el seu contingut. I de la seva lectura hem de destacar:

1. En primer lloc, que aquest contracte que obra al foli 49 i ss., s'intitula "*contracte mercantil de transport*", establint-se a més en el paràgraf anterior als "PACTES" que: "*ambdues parts convenen de la seva lliure i espontània voluntat en atorgar aquest **contracte mercantil de transport**, que es regirà per les disposicions normatives pròpies de la seva naturalesa i de manera específica d'acord amb els següents pactes*".

De l'anterior es deriva, tenint en compte que el contracte fou redactat per la pròpia societat defenent i avui recurrent, que la seva voluntat era atorgar un contracte mercantil (de transport), essent perfectament conscient de la natura mercantil del mateix i de les disposicions normatives que, derivades d'aquesta natura, l'havien de regir, així com els Pactes acordats en el mateix.

2. Segonament, en el segon punt de l'apartat intitulat "MANIFESTEN" s'explica que el senyor SDL està tramitant permisos administratius per a l'obertura i explotació de l'empresa dedicada a l'activitat de transport, sota la denominació "C". Empresa que va crear, tal i com ve confirmat pel contingut dels extractes de punts de la CASS que obren al foli 38 i ss.

Extrem que s'oposa també a la pretesa natura laboral del contracte, ja que precisament en tenir empresa pròpia es confirma el caràcter de treballador autònom del senyor SDL. I si tal i com manifesta el senyor SDL, fou la pròpia societat A (abans B) qui li ho va exigir, encara s'evidencia més la seva voluntat de mantenir una relació mercantil i no laboral amb el transportista.

3. Circumstància que encara ve més confirmada pel fet de què en el mateix contracte s'exigeix que el transportista disposi d'un vehicle comercial de la seva propietat, tornant justament en el punt III.- del contracte a qualificar-lo de "*mercantil de transport*", i establint-se que totes les despeses derivades del mateix serien a càrrec del transportista. I per què també es posa a càrrec del transportista el risc que pogués afectar a les mercaderies transportades, alliberant el contracte expressament al distribuïdor de tota responsabilitat en què pogués incórrer el transportista, ja fos en l'àmbit administratiu, fiscal, laboral, civil penal, o de qualsevol altre ordre.

Així doncs, el contingut del propi contracte confirma la seva natura mercantil, havent estat aquesta la voluntat de les parts contractants.

Quart.- A l'anterior encara s'hi ha d'afegir que la "*natura mercantil*" del contracte la confirma novament la pròpia societat redactora del mateix (B) i la seva successora (A) en documents aliens i posteriors al mateix; al respecte destaquem que:

- La pròpia societat recurrent qualifica el contracte de mercantil en les cartes enviades en data 27 de març de 2017 (folis 164 i ss i 166 i ss); en la carta enviada el 24 de maig de 2017 (foli 72), en què la pròpia societat A SLU afirma que la relació jurídica que els uneix es regula per "*un contracte mercantil de data 29 de maig de 2013*"; i en la carta enviada el 9 de novembre de 2017 (foli 80), la societat recurrent també qualifica el contracte subscrit entre les parts com a "*contrato de transporte*".
- Així també el qualifica el propi senyor SDL en les cartes enviades a la societat en dates 19 de maig de 2017 (foli 68) i 30 d'octubre de 2017 (foli 74), sense que aquest extrem concret hagués generat cap resposta.
- En les tres certificacions emeses per la societat B (folis 145 a 147) es fa constar que el senyor SDL era transportista per compte propi, així com també es deriva aquest extrem de les factures per ell

generades en els períodes referits en les mateixes certificacions, on consta l'import global per ell generat (folis 145 a 147).

Cinquè.- Així mateix, del contingut de les testificals practicades a la instància també es deriva aquesta natura mercantil:

El senyor ALR -responsable de zona de B SAU, que controlava les tasques de distribució dels seus productes a Andorra, passant al 2013 a ser supervisor i cap d'equip de vendes-, en la resposta a les preguntes 8 i 10 de les formulades a instància de l'agent manifesta que el contracte signat amb SDL era mercantil i no laboral i que la societat B, SLU era conscient que la relació que els unia era mercantil.

I els senyors RPS i BCH, que eren transportistes de la mateixa societat, en respondre les preguntes 7, 8 i 9, afirmen que la relació amb la societat era mercantil, tot especificant el senyor RPS que a tots se'ls va donar el mateix contracte.

Sisè.- Per contra, i malgrat tal i com posa de relleu la part recurrent:

- en l'apartat 2.8 del contracte es parla de "*treballador*";

- que la pròpia part agent en el seu escrit de demanda considera que la seva relació contractual s'assimilava més a una relació laboral atès que en tot moment estava subjecte a les directrius dels responsables de la societat;

- i que en els llistats que apareixen en els folis 99 i ss i 150 i ss, es fa referència a "*haberes por empleado y mes*";

considerem que aquests elements no són suficients per modificar la natura del contracte atorgat entre les parts. En primer lloc, el fet que s'utilitzés el terme "*treballador*" en una sola clàusula del contracte en el

que s'especifica reiteradament la seva natura mercantil, pot obeir -i de fet la lògica porta a afirmar- que no és més que simple error material.

Segonament, que els documents dels folis 99 i ss. i 150 i ss. s'intitulin "*lista de haberes por empleado y mes*", forma part de l'organització interna de la societat.

I, finalment, la percepció de la representació lletrada propi transportista, no és més que una simple reflexió continguda en la demanda, que evidencia el desgavell en l'organització de l'empresa que, com s'ha vist, pot donar peu a confusió.

De l'anterior es deriva que cap d'aquests elements gaudeixen d'entitat suficient com per modificar la natura del contracte atorgat.

Sobre tot quan, a més, la pròpia empresa A, SLU (ja que és el seu segell el que consta en la signatura de les cartes obrant als folis 164 i ss. i 166 i ss.) va aplicar el discutit article 4.2 del contracte per procedir a "*la extinción del Contrato mercantil que nos une de fecha 29 de mayo de 2013*", als també transportistes OPA i SMM, abonant-los-hi de conformitat amb el contingut de l'article esmentat les sumes previstes en els seus contractes (idèntics al del senyor SDL, segons es va acreditar en la testifical, a excepció de l'import detallat en el mateix). Al respecte és important contrastar els documents suara mencionats amb la taula que obra al foli 170, on es pot veure els imports que la societat preveia abonar a cada transportista en cas d'aplicar-se el pacte 4.2, ja que coincideixen amb els imports abonats als dos senyors que acabem de mencionar i al que reclama el propi senyor SDL.

En aquest sentit, i tal i com ja vam posar de relleu en la Sentència TSJC 51/2019 de 27 de setembre de 2019, la doctrina dels actes propis és perfectament aplicable i vigent al Dret Andorrà, no essent admissible fer

valer una pretensió que contradigui la conducta pròpia observada amb anterioritat:

“En conseqüència també sobre aquest punt la teoria dels actes propis (“venire contra proprium actum non valet”) esdevé plenament aplicable. Es tracta d’una doctrina, vigent en el dret andorrà, quina aplicació hem pogut admetre en diverses ocasions (cfr. TSJC115/15, 23/16). La mateixa troba el seu fonament en la protecció de la confiança i en el principi de la bona fe que imposa un deure de coherència i limita la llibertat d’actuacions doncs vol que ningú pugui fer valdre una pretensió que contradigui la conducta pròpia observada amb anterioritat i que aquí impedeix el triomf de la pretensió articulada.”

Setè.- A l’anterior encara hem d’afegir que ni tan sols el fet de seguir les instruccions organitzatives imposades per la societat pot fer modificar la natura pactada i imposada del contracte, menys encara quan es tracta d’un contracte d’adhesió -com bé diu la resolució d’instància-, i quan la confusió existent ha estat creada i provocada únicament per la societat distribuïdora que fou la redactora del contracte, com ja hem dit abans, i que a més té reconegut que *“aquesta aparença contractual (la de contracte mercantil) evita certs drets laborals que la societat s’hagi volgut estalviar”* (vid. apartat Segon.- de l’escrit de contesta a la demanda d’instància (foli 84).

És a dir, la societat distribuïdora actual (A) que, com hem vist va participar en crear la pretesa confusió sobre la natura del contracte, als efectes de fer valer la laboral -contràriament al que ella mateixa havia reconegut, segons hem exposat en el Fonament de Dret Sisè-, reconeix que si el mateix fos laboral, la distribuïdora hauria defraudat drets laborals dels treballadors transportistes, ja que aquesta era la voluntat de la confusió creada i de la que avui es volen aprofitar.

Extrem que mostra una evident mala fe de la pròpia societat distribuïdora actual, ja que malgrat vulgui fer valer que era la societat anterior a ella (B, SLU) qui va actuar amb mala fe, el cert és que ella ara se’n pretén beneficiar.

Ara bé, tal i com vam exposar en la Sentència TSJC-169/18, de 24 de juliol de 2018:

“la companyia ha d'assumir les conseqüències de la relació contractual que va acceptar i organitzar i no es podria tolerar que uns drets laborals es trobin vulnerats.

El dret laboral és essencialment un dret protector destinat a regular la relació de subordinació existent entre l'assalariat i l'empresari mitjançant la fixació dels seus respectius drets i obligacions. Per tant, el seu d'àmbit d'aplicació s'imposa quan les condicions reals de la prestació de treball establertes en autes determinen l'existència d'una relació laboral. Per tant, la pèrdua de protecció que comporta l'exclusió del dret laboral només pot correspondre a una interpretació estricta i a l'acreditació d'elements factuais clars i indiscutibles.”

I de l'aplicació de la mateixa al supòsit analitzat es deriva que la companyia ha d'assumir les conseqüències de la relació contractual per ella creada, que en aquest cas ja hem vist que va ser mercantil per voluntat pròpia, no essent de cap manera admissible que pretengui avui l'aplicació del dret laboral en perjudici del treballador, al que en tot cas aquella branca del Dret ha de protegir. Per això, d'existir una relació laboral -que no és el cas, tal i com es deriva de les condicions reals acreditades de la relació existent entre ells- seria per protegir al treballador, de cap manera per emparar un frau a la llei -, a més, reconegut-.

Vuitè.- Una vegada evidenciada la natura mercantil del contracte analitzat, decau tota l'argumentació de la part recurrent, havent-se de confirmar íntegrament la Sentència d'instància, i havent de satisfer l'apel·lant l'import reclamat pel senyor SDL que no ha estat impugnat per ella, havent arribat a reconèixer la pròpia societat en l'escrit de contesta a la demanda d'instància que ni s'oposa a l'extinció del contracte ni tampoc a l'aplicació de la clàusula indemnitzatòria prevista en el punt 4.2.

Novè.- Tot i que en l'escrit de conclusions d'apel·lació la part apel·lant insisteix en el seu apartat Quart.- en afirmar que a conseqüència de l'extinció del contracte per part del senyor SDL la societat A SLU va patir un gran nombre de despeses, i que el pacte 4.4 del contracte estipula que la persona que n'instava la finalització se n'havia de fer càrrec; el recurrent no n'extreu cap conseqüència, donat que no li efectua cap mena de reclamació. Reclamació que dit sigui de passada no podria ser atesa en no haver-se formulat en el moment processal oportú en la instància per permetre a la contrapart efectuar les seves al·legacions, podent-li ocasionar indefensió.

Desè.- Procedeix la íntegra confirmació de la Sentència recorreguda, comportant la desestimació del recurs la condemna del recurrent a satisfer les costes judicials ocasionades en aquesta alçada, de conformitat amb el Codi 7,51,5.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, ha pres la següent

DECISIÓ

Primer.- DESESTIMAR íntegrament el recurs d'apel·lació interposat contra la Sentència de l'Hble. Tribunal de Batlles de data 12 de maig de 2020, per la representació processal de la societat A SLU.

Segon.- IMPOSAR les costes processals d'aquesta alçada a la societat A SLU.

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-